5 bani exemplarul. - Anul XXXII. - N-rul 276

ICGB

Marți 7 Octombrie 1914

ABONAMENTE.
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.— — 3 luni / 6 luni / Un an
STRĂINĂTATE: Lei 10.- / 20.- / 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 50
Idem pag. IV „ 40
Inserții și reclame 3,50 linia
Anunțuri sau informațiuni mortuare după mărime dela 60–150 lei

Redacția și Administrația: — București — 11, Brezoianu, 11

Bucureşti 6 Octombrie 1914

INAUGURAREA UNEI DOMNII

Cu acte de binefacere şi cu acte de clemenţă,— astfel se inaugurează Domnia regeluĭ Ferdinand I, lăsând să se întrevadă binecuvântarea ce şi sub sceptrul Său se va revărsa asupra ţăriĭ, asişderea ca şi sub acela al mareluĭ Său înaintaş.

Primele cuvinte pe carĭ regele Ferdinand le-a adresat ţăriĭ, aŭ produs o intensă şi profundă impresiune. Cu deosebire a pătruns în toate sufletele solemna accentuare a hotărîriĭ noului Suveran, de a-şĭ închina toată munca sa fără de preget „ca bun român şi rege" iubiteĭ sale ţărĭ. Şi iată acuma cum urmează fără întârziere fapte, care daŭ dovada şi despre o mare inimă, despre sentimente cu adevărat regeştĭ şi româneştĭ.

„Succesorul meŭ" — zice regele Carol în testamentul său,— „primeşte în dar o moştenire de care el va fi mândru şi pe care el o va cârmui, am toată speranţa, *în spiritul meŭ*".

Regele Carol a cunoscut bine firea, cugetarea şi calităţile vredniculuĭ Său succesor, căcĭ în adevăr, de la primiĭ paşi în înalta dar greaua menire de Suveran. El se arată călăuzit de acelaş spirit, care a făcut strălucirea şi gloria îndelungateĭ Domniĭ a întemeietoruluĭ Regatuluĭ şi Dinastieĭ române.

Spiritul iertător se manifestă larg, cuprinzător, în cele două decrete, unul privind pe militariĭ, celălalt pe civiliĭ căzuţĭ în vină. „Mergeţĭ şi nu maĭ păcătuiţĭ", le zice, după pilda Mântuitoruluĭ, generosul Suveran şi bunul creştin. Iar gestul acesta va umplea multe inimĭ de înduioşare şi va turna în ele balsamul blândeţeĭ şi al pornirilor celor bune.

Graţiarea tuturor celor osândiţĭ cu prilejul răscoalelor din 1907 va grăi cu deosebire sgudуitor sufletelor ţărăneştĭ: iată, Domnul şi Regele vostru a iertat pe ceĭ rătăciţĭ odinioară, căcĭ căinţa lor, şi a tuturor celor ce aŭ stat atuncea alături de dânşiĭ, trebuie să fie astăzĭ deplină. Nu cu sila, cu fapta de sânge şi de foc, are să-şĭ caute omul dreptatea în ţara luĭ; sunt judecătorĭ, şi este un Rege care veghiază. Astfel a veghiat şi Regele Carol; totuşĭ uniĭ aŭ fost cuprinşĭ o clipă de vântul nebunieĭ... Aceasta nu va maĭ fi.

Alături de actele de clemenţă, actele de generozitate... Şirul lor începe tot în spiritul mareluĭ predecesor, — şi aceasta o accentuiază însuşĭ Regele Ferdinand în scrisoarea de donaţiune, prin care destină un milion de leĭ pentru înfiinţarea la Iaşĭ a unuĭ orfelinat de fete ce se va chema „Orfelinatul Carol I", şi o altă sumă de 200.000 leĭ, în folosul fonduluĭ invalizilor armateĭ.

Cu adevărat vom zice: Spiritul Regeluĭ Carol continuă să trăiască printre noĭ, înţelept şi ocrotitor. El e întrupat în noul Rege Ferdinand I, nădejdea de astăzĭ a neamuluĭ, noua luĭ glorie şi mândrie de mâine.

Poporul român
şi testamentul regeluĭ Carol I

Ca şi mine, mulţĭ vor fi citit testamentul de câte-va orĭ. Fiecare citire te emoţionează adânc şi descoperĭ înţelesurĭ şi intenţiĭ, ce fac să tresară simţimintele noastre.

Stilul curgător, expresiile curat româneştĭ, ideile bine chibzuite şi încadrate în câteva cuvinte, te farmecă.

Câţĭ din noĭ, românĭ neaoşĭ, nu ne-am simţit ruşinaţĭ la citirea luĭ, văzând exemplul frumos şi înălţător ce ni-l dă Marele Dispărut, ca să iubim limba strămoşească; El care a căutat o viaţă întreagă să-şĭ apropie şi să întrebuinţeze numaĭ vorbe curat româneştĭ.

In acest testament, se oglindesc atâtea preocupărĭ curate avute de El în viaţă, El care pentru noĭ în neputinţa noastră, şi maĭ mult, nevoinţa de a-l cunoaşte şi-pricepe, ne-a părut maĭ totdeauna de nepătruns. Uniĭ de rea credinţă, saŭ pentru a-şĭ face reclamă, l-au bârfit până în ultimul moment. In viaţă însă nu s'a răzbunat, la moarte le-a dat pedeapsa... *iertând totul şi pe toţĭ!*

Iată pilda creştinească propovăduită de Domnul Nostru Isus, de care noĭ nu prea ţinem seama, dar la a cărsia practică ne îndeamnă Regele Înţelept.

Biserica noastră nu a uitat-o, nicĭ cu cuvântul, nicĭ cu fapta, testamentul vorbeşte; pe când noĭ — din nenorocire mulţimea — am uitat-o şi lăsat ca înălţătoarele predicĭ şi evangheliĭ pline de învăţăminte, abia să maĭ fie ascultate de câteva bătrâne, care se maĭ strecoară în sfintele locaşurĭ, maĭ mult de frica morţiĭ, de cât din simţimânt religios. Dar El ne recomandă indirect.... *să ne silim ca simţimântul religios să fie ridicat şi dezvoltat în toate straturile societăţiĭ.*

„Şi ca fie-care să împlinească datoria sa, având ca ţintă numaĭ interesele Statuluĭ". Ce biciuire nemiloasă a obiceiuluĭ înrădăcinat, de a nu ne face datoria în conştiinţă şi din toată inima. Ce lovitură pentru dezertoriĭ de la datorie.

Dintre toţĭ deţinătoriĭ destinelor Tărĭĭ noastre, fostul Rege a fost cel maĭ hulit, maĭ cu seamă în urmă şi până şi-a dat obştescul sfârşit: *că s'ar fi opus la înfăptuirea înaltelor noastre aspiraţiuni.*

Toţĭ bârfitoriĭ Regeluĭ Carol să-şĭ plece capul şi să-şĭ certe sufletul, faţă de cugetul curat al celuĭ care încă din 1899 a scris:.... *Inconjurat şi sprijinit de fruntaşĭ ţărĭĭ pentru care am avut totdeauna o adâncă recunoştinţă şi o vie afecţiune, am reuşit să ridic, la gurile Dunăreĭ şi pe Marea Neagră un Stat înzestrat cu o bună armată şi cu toate mijloacele* **spre a putea menţine frumoasa sa poziţie şi realiza odată înaltele sale aspiraţiuni".** Şi doar aspiraţiunile au fost şi sunt aceleaşĭ, numaĭ noĭ am fost nedreptĭ că L-am bănuit, fie chiar un moment.

Cum ne povăţuieşte apoĭ să iubim natura, să fugim de artificial; a dorit ca corpul luĭ să fie înconjurat numaĭ de florĭ şi verdeaţă, la nevoe de brazĭ.

Deşertăciunea omenească până şi la moarte o înlătură ca josnică: ce simple pregătirĭ a dorit la înmormântare.

Familia, acest sâmbure principal al aşezământuluĭ social, ăl ne cere *să o ferim de nenorociri, să combatem luxul prin economisirea cheltuelilor.* Aci se adresează la toţĭ, prin ruga ce face *Augusteĭ noastre Regine Maria.*

Ne maĭ povăţuieşte ca în activitatea noastră particulară, *să ducem o bună gospodărie şi o severă rânduială în cheltueli, fără însă a uita ajutorarea semenilor noştrĭ nevoiaşĭ.*

Câţĭ cămătarĭ — indivizĭ saŭ asociaţiĭ — şi câţĭ avarĭ, nu se vor fi cutremurat la citirea legatelor; în special acela relativ la *întemeierea unuĭ fond de un milion spre a veni în ajutor, ofiţerilor carĭ sunt în strămtoare, cu o dobândă de patru la sută,* ceeace nu s'a pomenit în ţara noastră.

Dar să-mĭ fie iertat, că nu analiza acestuĭ monumental testament am voit să fac aci; puterile mĭ sunt prea slabe pentru aceasta, sarcina care rămâne pe seama celor pregătiţĭ. Intenţia mea a fost să propun ca, precum *Acest Mare Cugetător şi Apărător al neamuluĭ românesc,* care a lăsat ţărĭĭ toată averea sufletească şi materială; El care nu ne-a uitat nicĭ în viaţă, nicĭ prin moartea Luĭ; El care se roagă atât de dulce...," *ca şi generaţiile viitoare să-şĭ amintească, din când în când, de acela care s'a închinat cu tot sufletul iubituluĭ său popor, în mijlocul căruĭ el s'a găsit aşa de fericit.....*" se cuvine nu numaĭ să nu-L uităm, ci să-L avem veşnic în sufletele noastre.

Pentru aceasta cred nemerit şi propun celor în drept ca testamentul Regeluĭ Carol I, să se fotografieze — nu tipărit — şi să se încadreze frumos, purtând şi chipul Său, să rămână de veci în toate şcoalele (chiar în fiecare clasă), în bisericĭ, instituţiĭ, etc., ca generaţiile viitoare şi noĭ, nu numaĭ să ne amintim pururea de El, dar să ne servească pentru toţĭ în toate direcţiile, ca şi Evanghelia pentru drept-credincioşĭ.

Din foştiĭ Luĭ supuşĭ, bănuesc că unul nu va lipsi a-l avea în casa sa.

Dumnezeu să-l odihnească, iar nouă să ne slujească viaţa şi cugetul luĭ, de pildă vrednică de urmat.

Roşiorĭ-de-Vede, 2 Oct. 1914

Traian Stănescu, *avocat*

PARASTASUL
dela Catedrala Sf. Iosif

Erĭ dimineaţă s'a oficiat la catedrala Sf. Iosif din Capitală un parastas pentru odihna sufletuluĭ defunctuluĭ Rege Carol.

A asistat un public foarte numeros.

Serviciul divin a fost oficiat de arhiepiscopul Netzhammer, asistat de clerul catedraleĭ.

Curtea Regală a fost reprezentată prin d. colonel Costescu, aghiotant regal. Din partea guvernuluĭ a asistat d. Em. Porumbaru, ministru de externe.

Maĭ era de faţă, de asemenea, comandantul pieţeĭ Bucureştĭ, d. colonel Boboc.

Corul catedraleĭ a dat răspunsurile, iar după terminarea serviciuluĭ divin a intonat „Imnul regal".

Trecerea unuĭ prinţ rus

Iaşĭ, 5 Octombre

Prinţul rus Lichtenbergski, însoţit de d. Sebeco, fostul ambasador al Rusieĭ la Viena a trecut azĭ dimineaţă prin Iaşĭ ducându-la care era ataşat un vagon regal.

- Războiul european -

- Serviciul nostru telegrafic -

TRUPELE ADUSE DE FRANCEZI DIN AFRICA: Algerienii la şarje

Austriacii înfrânţi
de muntenegreni

Milano, 4. —O armată austriacă compusă din 30 batalioane de infanterie şi 6 bateriĭ, a atacat o coloană muntenegreană. Aceasta, după ce a respins maĭ multe atacurĭ, a luat o energică ofensivă, repezindu-se într'un furios asalt cu baioneta, sdrobind complect pe inamic, care a fugit în dezordine, urmărit fiind de muntenegreni pe o distanţă maĭ mare de 10 kilometrĭ. Austriacii aŭ suferit perderĭ enorme.

Muntenegreniĭ asigură că din partea lor, aŭ fost 300 de morţĭ şi răniţĭ..

Zannini.

Mari concentrări
în jurul Serajevo-ului

Roma, 3 (sosită 4). — Ziarul „Tribuna" primeşte din Niş ştirea că în jurul Serajevo-ului austriacii continuă să concentreze trupe numeroase. Se socoteşte acum la o sută cincizecĭ de miĭ numărul oamenilor din armata de prima linie şi cincizecĭ de miĭ de rezerviştĭ; oraşul posedă o excelentă artilerie de munte cu numeroase mitralieze dar lipseşte artileria grea. Cu toate acestea situaţiunea sârbilor este foarte gravă din cauza superiorităţeĭ numerice a austriacilor. (A. T. I.)

*

Roma, 3 (sosită 4). — **De câteva zile trupele sârbo-muntenegrene şi-aŭ reluat marşul asupra Serajevo-ului. (A. T. I.)**

Ruşii anunţă o victorie

Roma, 3 (sosită 4). — Ştirile particulare primite dela Londra spun că la Petrograd se anunţă o mare victorie a ruşilor în regiunea Varşovieĭ unde armata germană ar f fost tăiată în două părţĭ. Ziarele observă că trebue să aştepte comunicate oficiale căcĭ pare cam de vreme ca să se fi rezolvit marea luptă finală. Oficial se confirmă că cetatea Przemysl nu ar fi fost despresurată complect. (A. T. I.)

Vas german
capturat de englezi

Milano, 4. — Engleziĭ aŭ capturat, lângă Australia, un mare vapor german înzestrat cu o staţiune radio-telegrafică complectă.

Tot engleziĭ aŭ capturat un vapor grecesc în apropiere de Gibraltar.

Zannini

Mobilizarea în Portugalia

Petrograd, 4. — ***Camerile portugheze aŭ fost convocate într'o seziune extraordinară spre a da guvernuluĭ autorizarea de a mobiliza. (Westnik).***

Mişcarea trupelor germane
pe frontul occidental

Roma, 3 (sosită 4).— In Belgia germaniĭ au ocupat Bruges, Ostende şi Courtrai. S'aŭ început lupte înverşunate între Lys şi Somme.

După ştirile primite din Paris şi Londra, se pare că aliaţiĭ şi-aŭ îmbunătăţit cu mult situaţiunea pe aripa stângă lângă Lys şi Canale Basoce. In apropiere de Baccarat francezii ar fi ocupat întăriturile germanilor.

Luptele continuă în regiunea Lille şi Arras. (A. T. I.)

Pregătiri de luptă pe frontul occidental

Roma, 3 (sosită 4). — **Se telegrafiază din Bassel că francezii construesc un drum care duce spre Belfort, pe marginea căruia aŭ făcut numeroase tranşeurĭ cu ciment, nisip şi trunchiurĭ de arborĭ. Pe malul Rinuluĭ serviciul căilor ferate este suspendat. Furgoane transportă între Baden şi Mulhouse material de războiu. (A. T. I.)**

O posibilă bombardare aeriană a Londrei

Roma, 3 (sosită 4). — *Ziarele din localitate află din Londra că autorităţile militare recunosc că ar fi posibilă bombardarta oraşuluĭ de către Zeppelinurile germane. La început s'a zis că ar fi gata în acest scop o flotilă de 20 de Zeppelinurĭ, acuma se vorbeşte de o escadră aeriană de 75 de unităţi. Trebue amintit că înaintea războiuluĭ germaniĭ aveau 12 Zeppelinurĭ, — din care treĭ aŭ fost distruse. Germania maĭ posedă o nouă aeronavă ce se experimentează deasupra laculuĭ Constanţa şi alte două care se află la Friedrichshafen şi aŭ fost complectate cu tot utilajul necesar. Germaniĭ aŭ în afară de acestea maĭ multe aeroplane sistem Parsifal, un ausschuttenlanz, în total 13 aerondvĭ; aşa că e probabil că bombardarea Londreĭ nu se va putea face înaintea de câteva săptămâni.*

Ziarul „Times" remarcă că tunurile engleze îşi vor face şi ele datoria lor contra acestor aeroplane. (A. T. I.)

Ruşii în valea Bistriţeĭ

— Comunicat austriac —

Viena, 3 (sosită 4). — *Oficial.* — **Luptele începute pe întregul front de la Stray-Sambor şi până la San aŭ continuat şi erĭ.**

In districtul Maramureşuluĭ, detaşamentele noastre urmărind pe inamic aŭ ocupat Raho. Valea Bistriţeĭ mişună de ruşi pe care i-am bătut lângă Rafailowa, şi care se retrag spre Ziodona. (A. R.)

Muntenegrenii înaintează
spre Serajevo

Cetinje, 4. — Trupele muntenegrene operând înspre Serajevo se află în apropiere de capitala Bosnieĭ pe muntele Romania, ocupând trecătorile maĭ însemnate la sud de Serajevo. Inamicul s'a retras în spre Gelibe şi Kladno neputând rezista ataculuĭ nostru. In spre sud de Serajevo, trupele noastre ocupă înălţimile din Jalovina, Tzrni şi Bukovglava. Situaţiunea trupelor noastre lângă Serajevo e foarte bună. Garnizoana din Kalinovik, în număr de 8000 oameni n'a îndrăznit să ne atace ci s'a mărginit la o strictă ofensivă a forturilor lor şi retranşamentelor lor. Pe frontul Tazko-Bleci (Herzegovina) trupele noastre au înaintat în ultimele zile. Garnizoana din Cattaro a încercat erĭ să arate oarecare activitate atacând detaşamentele muntenegrene, dar a fost respinsă cu energie. (A. R.)

Refugiaţii belgieni
în Agnlia

Londra, 3 (sosită 4). — **Agenţia Reuter află că numeroşĭ refugiaţĭ belgieni aŭ sosit în Anglia pe bordul vapoarelor puse la dispoziţia lor de guvernul englez. Erĭ, aŭ debarcat circa 8–10.000 de refugiaţĭ, carĭ sunt adăpostiţĭ provizoriu la azilul central înfiinţat de guvernul englez şi de unde sunt repartizaţĭ apoĭ în toată ţara, la diferite case unde li se oferă ospitalitate.**

Oraşul Glasgow a primit 2.000 refugiaţĭ belgieni. Nu numaĭ guvernul englez dar şi organizaţiunile private aŭ trimes în Belgia maĭ multe vapoare încărcate cu produse alimentare, precum şi maĭ mare sume de banĭ adunate prin subscripţiuni publice. (Reuter).

Italienii carĭ luptă în războĭ

Roma, 3 (sosită 4). — *Ziarul „Corriere della Sera" anunţă că italienĭ încorporaţĭ în legiunea străină din Franţa aŭ luat parte la luptele ce s'aŭ dat până acum suferind maĭ pierderĭ. (A. T. I.).*

Un vas german scufundat

Roma, 3 (sosită 4). — **Ziarul „Scotsman" anunţă că un submarin german a fost scufundat de un crucişetor şi de un torpilor englez. (A. T. I.)**

Scufundarea
UNUI CRUCISATOR ENGLEZ

Londra, 3 (sosită 4). — *Amiralitatea anunţă că la 3 Octombrie crucişătorul „Hawkon" de 7350 tone construit în 1889 a fost scufundat de un submarin în Marea Nordului. 49 oameni aŭ fost salvaţi, 350 lipsesc. (A R.)*

Comunicat englez
asupra rebeliunei din Africa de Sud

Londra, 1 (sosită 4). — *Următoarea telegramă a fost primită de guvernatorul general al Uniuneĭ sudafricane:*

Dela demisia generalului Beyers ştirĭ arătaŭ că ceva neregulat se întâmpla cu trupele colonelului Maritz. Guvernul a trimis pe colonelul Conrad Britz pentru înlocuirea luĭ. La 25 Sept. colonelul Britz a cerut lt.-colonelului Maritz un raport. Acest ofiţer a răspuns în mod insolent că nu se va supune neavând de dat raport nimănuĭ. Maiorul Bouwer a fost trimis să execute ordinul, dar venind la lagărul lt.-colonelului Maritz, a fost făcut prizonier cu oamenii din suită. Maĭ târzĭu a fost lăsat liber şi retrimis cu un ultimatum al lt. colonelului Maritz către guvernul Uniuneĭ spunând că dacă guvernul nu'ĭ permite să se întâlnească cu generaliĭ Herzog, de Wet, Beyers, Kemp şi Müller de la carĭ să primească instrucţiuni, el va ataca forţele colonelului Britz şi va invada în teritoriul Uniuneĭ. Maiorul Bouwer a raportat că lt.-colonelul Maritz avea maĭ multe puştĭ germane şi că avea rang de general în rândurile armateĭ germane şi în fruntea lor, trupe germane sprijinind proprille luĭ trupe răsvrătite. El a arestat pe toţĭ ofiţerĭĭ şi soldaţiĭ carĭ nu voiaŭ să'l meargă de partea germanilor şi i-a trimis ca prizonierĭ, în colonia germană din sud vestul african. Maiorul Bouwer a văzut aranjamentul semnat de lt.-colonelul Maritz şi guvernul sudvestului african german prin care se garantează independenţa Uniuneĭ, ca republică, se cedează golful Baleneĭ şi câteva alte porţiuni din teritoriul Uniuneĭ către germanĭ şi cu angajamentul luat de germanĭ ca ei să nu invadeze teritoriul Uniuneĭ decât în urma cereriĭ luĭ Maritz. Maritz se lăuda că are multe tunurĭ, puştĭ şi munitiuni precum şi banĭ dela germanĭ şi că va rescula tot sudul Africeĭ. Faţă de situaţia din sudul Africeĭ guvernul englez a luat măsurĭ serioase pentru a pune capăt oricăreĭ rebeliunĭ şi să pedepsească cum trebue pe rebelĭ şi trădătorĭ. O proclamaţiune declarând starea de asediŭ a fost dată la 29 Septembrie. (A. R.)

Sosirea
trupelor canadiene la Londra

Roma, 3 (sosită 4).— **Se anunţă din Londra că a sosit acolo primul contingent de trupe canadiene care sunt admirabil echipate. Populaţiunea i-a făcut o primire entusiastă. (A. T. I.)**

DESMINŢIRE

Berlin, 3 (sosită 4). — Zvonul după care şeful statuluĭ major general von Moltke ar fi fost revocat din postul său, nu are nicĭ un temeiŭ. (A. R.).

Un amiral englez comandant al flotei ruseşti

Milano, 5. — **După cum spune ziarul turcesc „Tasfiri-Efkiar", amiralul englez Lippus a fost numit comandant al floteĭ ruseşti în marea Neagră.**

Zaninni

Desminţirea unor svonuri
cu privire la pierderile marinei engleze

Londra, 5. (Comunicat oficial). Văzând că svonurĭ exagerate aŭ circulat cu privire la pierderĭ de vase de războiŭ englez, este locul de a se declara că nicĭ un vas de războiŭ englez n'a fost scufundat, nicĭ avariat, afară de acelea despre carĭ s'aŭ publicat deja amănunte oficiale. (A.R.)

Cuvântarea d-luĭ N. Iorga
cetită de d. C. Nottara la serbarea funerară de la Teatrul Naţional în seara de 3 Octombrie

Aicĭ se reprezintă drame pe care scriitorĭĭ le smulg din vălmăşagul vieţeĭ, strângând toată suferinţa şi lupta şi biruinţa unuĭ om, tot sufletul plin de patimĭ şi de avânt al uneĭ vremĭ în cincĭ acte pentru câteva ceasurĭ. Dela bucuriile şi durerile, dela grijile şi speranţele lor alergaţĭ cu toţĭĭ aicĭ, pentru ca să priviţĭ şi să ascultaţĭ poveştĭ care sunt adevărate pentru toţĭ, tocmaĭ fiindcă pentru nimenĭ nu sunt adevărate. Dar fiecare ştie bine că viaţa care e adevărată este pe atât maĭ mare, pe cât este maĭ veche decât închipuirile noastre. Dela dânsa împrumutăm şi eĭ voim să-ĭ folosim prin purificarea şi înălţarea sufletuluĭ, dar, în veşnicia eĭ, arta pleacă smerit genunchiĭ înaintea trecătoareĭ vieţĭ omeneştĭ, în care rănile daŭ sânge şi lacrimile ard obrajiĭ. Jocul nostru se opreşte când marele dramaturg care e soarta încheie ultimul act al vieţiĭ unuĭ Rege.

O înălţătoare dramă a fost cariera regală a luĭ Carol I, asupra căreia încet, sub ochiĭ noştrĭ plinĭ de lacrimĭ, s'a lăsat pardeaua de purpură. Aiurea şi în alte timpurĭ, ea s'a maĭ reprezentat, lăsând nume de eroĭ pentru paginile istorieĭ. Aicĭ, pe acest pământ, ea nu s'a maĭ desfăşurat dela Ştefan cel Mare până astăzĭ, din vremile când pentru maĭ mulţĭ duşmanĭ aveam fier maĭ mult.

Puterile acesteĭ drame aŭ fost două: de oparte *umanitatea* luptătoruluĭ, suflet bun şi iubitor, plin de asprime pentru sine însuşĭ şi de largă, împărătească, iertare pentru alţiĭ, de poezie intimă dosită de vechĭ castele, de păduriĭ bătrâne cu umbra deasă de izvoare ascunse, de tăinuite plimbărĭ pe poteciĭ neştiute de altul, de sete a cunoştinţelor ce se capătă din lumea tăcută şi totuşĭ bună de sfaturĭ a cărţilor, de mulţumire cu viaţa de familie în cercul îngust şi binecuvântat al celor maĭ de aproape. A fost sfială de lume, a fost romantică pasiune pentru natura sălbatecă, a fost râvnire după norocul unuĭ umil acoperiş, a fost pasiune pentru carte şi mulţămire de scriitor care-şĭ îmbracă ideia în formă solemnă a scrisuluĭ, aŭ fost toate aceste elemente ale uneĭ maĭ gânditoare şi maĭ senine fariciriĭ în sufletul aceluia care acum patruzeciĭ şi opt de anĭ descăleca pe pământul uneĭ ţărĭ, cu viforul căreia, nedespărţit, umia pe al său. Şi, în clipa când primea greua misiune, pe care totdeauna şi-a simţit-o pe umerĭ, de a colabora din toate puterile pe care i le dăduse natura la întărirea unuĭ stat şi la înălţarea unuĭ neam, el se hotărî să renunţe la celace fusese visul anilor săĭ tinerĭ.

Dar cerinţele unuĭ suflet nu se aleg şi ele nu se înlătură nicĭ de cea maĭ puternică voinţă omenească. Ele rămân alături de misiunea pe care ţi-aŭ dat-o hotărîrile destinuluĭ neînduplecat şi înaintea cărora caracterele nobile se pleacă primindu-le ca şi cum ele ar fi isvorît din cel maĭ liber arbitru. Ele, acele cerinţĭ fundamentale, care vin dela strămoşĭ, dela părinţĭ, dela locul de naştere, trăesc uneorĭ în umbră şi resemnare, dar sunt momente când ele se ridică îndurerate, rebele. Şi atunci, între severitatea raţională a misiuneĭ şi între umanitatea chinuită a celeĭ dintâĭ şi adevărate naturĭ începe lupta, *drama* începe.

Ceĭ maĭ mulţĭ se furişează, cu maĭ multă saŭ maĭ puţină dibăcie, de la îndeplinirea *necontenită* a sarcineĭ aspre, care nu aduce, de cele maĭ multe orĭ, altă răsplată decât nemulţumirea celor ce vreaŭ maĭ mult, duşmănia celor ce vreaŭ altfel, bănuiala celor carĭ nu ştiu ce vor eĭ şi nu pot să ştie decât ce vor alţiĭ. Aceĭ conducătorĭ de ţărĭ şi de popoare pot fi din voinţa naţională care nu poate fi sigură că nu se înşeală, dar nu maĭ poate reveni asupra alegereĭ sale, dar din graţia luĭ Dumnezeu nu sunt, nu sunt din acea sublimă graţie, care singură poate să ajute pe un om, cât de energic şi stăruitor, în biruinţa grea asupra luĭ însuşĭ. Şi Carol I a fost Rege din graţia luĭ Dumnezeŭ, pentru că biruinţa luĭ a fost deplină, — pentru ochiĭ tuturora deplină a fost.

In logica eĭ absolută, drama noastră nu cunoaşte revenirea pornirilor şi nevoilor sufleteşti odată învinse, sufletul omenesc primeşte încă multă vreme după cele maĭ grele izbânzĭ ale sale mustrărĭ dureroase din partea simţirilor, osândite cu atâta milă şi care nu voesc să moară. Trece un Rege, un Rege impunător şi măreţ, cu ochĭ de vultur străbătătorĭ şi dominanţĭ el cată în jurul luĭ la aceia carĭ după înţelepciunea-ĭ regală trebue să se îndrepte, lângă el fâlfâie steagurĭ sfâşiate, cu crucea prinsă de vultur, cu vechĭ cununĭ înconjurându-le sulile: sunt semnele victorieĭ. Călare, în zile aspre de toamnă, în cristaline zile de iarnă a străbătut câmpiile pustiiriĭ şi ale morţiĭ, a urmărit de la înălţimea comandeĭ încăerările din care cu preţ de sânge, de furioasă durere, pentru uniĭ ies biruinţa, iar pentru alţiĭ înfrângerea; a întrat încoronat cu laurĭĭ ostaşuluĭ în care roua străluceşte roşie în Capitala ţareĭ sale, acuma liberă prin durerĭ şi sacrificiĭ; femeĭ în negru, aŭ aclamat pe acela care dusese la moarte pentru ţară pe fiĭ lor şi orfaniĭ al căror părinţĭ zăceaŭ în ţărâna străină, înfăţişaŭ cu mânuşiţele lor sfioase mănunche de florĭ Domnuluĭ României independente. Aŭ trecut anĭ de atunci, dar ziua cea mare rămâne aceia în care s'aŭ zdrobit lanţurile şi steagurile s'aŭ ridicat; fierul ostaşilor păzeşte întregimea şi mândria Patrieĭ. In zale stă România, scormonind cu ochiĭ nelămurirea viitoruluĭ, care ascunde poate primejdiĭ şi în care staĭ să răsară poate idealurĭ nouă. Regele ştie şi înţelepciunea Sa răbdătoare se sprijină pe mânerul săbieĭ veşnic ascuţite. Uniĭ aclamă, alţiĭ admiră, câte unul cârteşte. Intre soldaţĭ şi steagurĭ Regele trece, impunător şi măreţ.

Dar celălalt aşteaptă acasă. Această luptă îl oboseşte, această măreţie îl apasă, această nerecunoştinţă îl doare. Sărman suflet omenesc care-şĭ cere şi el drepturile de care se împărtăşeşte deplin, fără mustrărĭ de cuget din partea luĭ, fără imputărĭ din partea altora, şi cel din urmă dintre oameniĭ. Un zâmbet depe buze iubite, copiiĭ veseliĭ ce se strâng la lumina vetreĭ, copacilĭ păduriĭ străvechĭ chiamă misterios supt ferestile castelului cu turnurile înalte; un zvon de veselie clatină întreaga lume de afară. Un moment, toată această fericire, simplă şi mare, pătrunde în suflet şi-l umple întreg. Dar, nu, Regele se cere, Regele trebue, Regele apare. O nouă sforţare a readus sufletul la singura realitate ce'ĭ este permisă de soartă. Nu e al luĭ, nu e al celor iubiţĭ de astăzĭ, nu e al strămoşilor, nu e al loculuĭ de naştere, al poporuluĭ, cu care samănă şi al căruĭ sânge îl are, nu e al graiuluĭ care-ĭ vine pe buze aşa de dulce şi pe care nu se cuvine să-l vorbească, îndată ce alţiĭ sunt de faţă şi când nu sunt alţiĭ, nu e măcar al vârsteĭ şi al suferinţelor sale. E al datorieĭ. Şi la şaptezeci şi şase de anĭ ochiul e vioĭ şi mândru, pasul hotărât, vorbele sună puternice ca hotărârea din care pornesc. Aşa e dator să fie, — el bine va fi aşa. Aşa este.

Orice dramă lasă în suflet, peste câte chinuri cuprinde, împăcarea, armonia, fericirea. Şi în testamentul său, Regele Carol mărturiseşte pentru întâia şi ultima dată *fericirea*. O fericire pe care puţinĭ o pot atinge, după cele maĭ marĭ încordărĭ şi jertfe supreme. Sublima fericire a umanităţiĭ complet biruite, definitiv răpuse, — măcar pentru momentul acela! E tot atâta deosebire între dânsa şi fericirea comună, ca între privelişteа pe care o cuprinzĭ, largă, luminoasă înseninată, în depărtarea-ĭ imensă şi absolut tăcută, de pe vârful munteluĭ pe care sângerai l'aĭ suit şi între fericirea văilor şi câmpiilor înfloritе, pline de cântece, — cărora un lucru singur îĭ lipseşte: mândra bucurie că ţi le-aĭ cucerit.

Dincolo de dânsa este numaĭ pacea. Zeiĭ se daŭ în lături. Incă unul vrednic de tovărăşia lor a intrat. A fost om ca noĭ, a fost eroŭ, şi acum împărăţia eterneĭ liniştĭ s'a deschis pentru dânsul. Drama s'a isprăvit; peste carnea suferinţelor ţărâna s'a lăsat miloasă. E *casul apoteosei*. A meritat-o!

AMANUNTE
asupra morţeĭ marchizuluĭ di San Giuliano

Roma, 3 (sosită 4). — *Iată care aŭ fost ultimele momente ale marchizuluĭ di Sangiuliano:*

După amiază a avut câteva momente de alinare şi ceru să vadă ziarele, deşi era oprit de doctor. Cu câteva minute înainte de a muriĭ ridică braţul făcând un gest de salut rudelor şi funcţionarilor carĭ se aflaŭ în jurul luĭ; acest moment a fost foarte mişcător.

Moartea luĭ di Sangiuliano a produs o vie impresie în cercurile diplomatice şi aproape toţĭ diplomaţiĭ aŭ mers în grabă la palatul Consuleĭ (ministerul de externe italian). Consiliul de miniştrĭ a hotărât ca funeraliile ministruluĭ de externe să aibă loc Duminică cu mare pompă.

Ministerul afacerilor străine va fi condus de d-l Salandra. (A. T. I.).

*

Milano, 4. — (Stire din Roma). Ambasadorii şi consulii s'aŭ dus să vadă corpul luĭ di San Giuliano, întins pe catafalc. Funeraliile i se vor face pe cheltuiala statuluĭ. Rămăşiţele pământeşti ale decedatuluĭ ministru vor fi transportate la Catania (Sicilia) spre a fi depuse în cripta familieĭ luĭ.

Primul ministru Salandra a luat asupra luĭ interimul ministeruluĭ de externe.

Se svoneşte aci că portofoliul externelor ar fi fost oferit cunoscutuluĭ bărbat de stat şi fost prim ministru Sonnino Sidney.

Zannini

Requiemul din Atena

Atena, 4. — In catedrala din Atena se va sluji mâine un requiem pentru odihna sufletuluĭ răposatuluĭ Rege Carol. Toţĭ miniştriĭ vor fi de faţă, poate şi Regele Constantin. (A. R.).